

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29 Fylke: Hordaland
 Tilleggsspørsmålnr. Herad: Etne
 Emne: Julenisser Bygdelag: Etne
 Oppskr. av: Öystein Grönstad 75 år. Gard:
 (adresse): Etne G.nr. Br.nr.
 A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egen røynsle.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Julenisser.

Julenisser er i detheletaget ikke brukt eller kjent her i herredet. Og den har neppe optrådt endda i Etne. det måtte i tilfelle være hos innflyttere fra andre steder. Jeg for min del har aldrig set en julenisse.

Julenisser har jeg læst om i julefortellinger og julehefter og hørt folk i byen snakke om og bruke.

Folk her er idethele nokså realistisk anlagde, uten sans for sådant krimskrams som julenisse.

Julegavene her blir lagt ved juletreets fot og så er det husfaren som roper op namnene på pakkerne og leverer til hver enkelt. Jeg tror en kan si, at de aller fleste regner med at julenisser vil skade barnenes innstilling ovenfor livets realiteter. De vil enten sette skrek i barnesinnet eller efterlate en brodd av noget uvirkelig.

Men julebuk er kjent og brukt. Før i tiden var det rent festlig utklædde julebukker og det var ofte helt voksne folk som gik julebuk. Tiden omkring 13. dag jul er tiden for julebukkerne. Nu er det helst store barn i 13-15 åren som klær seg ut, og utklædningen består ofte i en vrengt jakke og en gammel silkestrømpe over ansiktet. De har ikke gaver med seg, men regner med å få epler og annet knask hos dem som de besøker.

Om det er nogen forbindelse mellem julebukkene og de gamle underjordiske tror jeg ikke. Julebukkene er hyggelige, morsomme venner, men de underjordiske av forskjellig slags de er en helst redde og vil holde fra livet.

Her er ikke nogen fortellinger om at julegaver på nogen måte kommer til huse på nogen overnaturlig måte.

+++++

19/1 1951 Öystein Grönstad

5372

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING